

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра
Могили Факультет комп'ютерних наук
Кафедра дизайну

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИЗАЙН ДРУКОВАНИХ ВИДАНЬ

Спеціальність 022 «Дизайн»
Спеціалізація 022.01 «Графічний дизайн»
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Розробники

Завідувач кафедри розробника

Завідувач кафедри спеціальності

Гарант освітньої програми

Декан факультету комп'ютерних наук

Начальник НМВ

Макушин Ю. А.

Одробінський Ю. В.

Одробінський Ю. В.

Одробінський Ю. В.

Бойко А. П.

Шкірчак С. І.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Дизайн друкованих видань	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Спеціальність	022 Дизайн	
Спеціалізація (якщо є)	022.01 Графічний дизайн	
Освітня програма	Графічний дизайн і реклама	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	3	
Навчальний рік	2024/25	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	5	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	5 кредитів / 150 годин	
Структура курсу: – лекції – лабораторні – годин самостійної роботи здобувачів вищої освіти	Денна форма	Заочна форма
	15	
	45	
	90	
Відсоток аудиторного навантаження	40 %	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	–	
Форма підсумкового контролю	залік	

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета. ознайомлення з основними технологічними вимогами підготовки файлів до поліграфічного виконання в залежності від різновиду друку, висвітлення сучасного стану, проблем і перспектив розвитку, технологій оздоблення друкованої продукції та формування сучасного типу проєктно-образного мислення в процесі виконання та освоєння дисципліни, демонстрація найкращих зразків вітчизняної та закордонної поліграфічної продукції.

Засвоєння програмного матеріалу має стимулювати здобувачів вищої освіти до критично-вибіркової проєктної діяльності, свідомого і самостійного встановлення системи обмежень у власних проєктних пропозиціях та суттєвого визначення арсеналу художніх засобів, що будуть використані у розробці реального проєкту.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- чітке уявлення про структуру сучасної книги, її складові;

- принципи різних видів друку (високий, глибокий, плоский, офсетний, комп'ютерний) та їхні особливості, що впливають на фінальний вигляд видання;
- загальні відомості про композиційні прийоми, їхню роль у контексті книжкової ілюстрації та взаємозв'язок з літературним джерелом;
- різноманіття видів ілюстрацій як елементів книжкового дизайну та знати техніки унікальної графіки, що застосовуються в ілюстрації.

Здобувач вищої освіти повинен **вміти**:

- визначати та ідентифікувати різні структурні компоненти книжкового видання та їхнє функціональне призначення;
- обирати оптимальний спосіб друку для конкретного видання, враховуючи його дизайн, тираж та бюджет;
- розробляти гармонійні композиції для книжкових ілюстрацій, що підсилюють зміст літературного джерела;
- використовувати різні види ілюстрацій, враховуючи їхню роль у загальній структурі та естетиці видання;
- застосовувати техніки унікальної графіки для розробки оригінальних та виразних ілюстрацій для книг.

Завдання:

- формування вміння втілювати базові дизайнерські знання в комп'ютерні дизайнерські розробки за допомогою використання механізму створення та модифікації растрових та векторних зображень;
- вивчення нормативної бази з підготовки дизайну поліграфічної продукції;
- засвоєння здобувачами вищої освіти сучасних технологій оздоблення друкованої продукції;
- вивчення способів проєктувати взаємозв'язок композиції ілюстрації з літературним джерелом;
- надання знань з теоретичних понять організації роботи з графічною інформацією в цілому;
- формування за допомогою практичних завдань навичок розробки та проєктування оригінал-макетів друкованої книжкової та журнальної продукції з використанням засобів графічних редакторів, а також програм створення друкованих та електронних видань.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма:

№	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1.	Загальне подання про структуру сучасної книги. Елементи книги:	4	8	20

	книжковий блок, плетіння, обкладинка, смуга набору, сторінковий розворот, ілюстрації, титул, шмуцтитул.			
2.	Високий, глибокий й плаский друк. Офсетний друк. Комп'ютерний друк.	2	2	10
3.	Загальні відомості про композиції в контексті книжкової ілюстрації. Види ілюстрацій як елементів книжкового дизайну.	4	20	30
4.	Зв'язок композиції ілюстрації з літературним джерелом. Техніки унікальної графіки, застосовувані в ілюстрації.	5	15	30
	Всього за курсом	15	45	90

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 План лекцій

№	Тема заняття / план
1.	Лекція 1. Загальне подання про структуру сучасної книги. Елементи книги: книжковий блок, плетіння, обкладинка, смуга набору, сторінковий розворот, ілюстрації, титул, шмуцтитул. Загальне подання про структуру сучасної книги. Сучасна книга - синтез поліграфії й мистецтва: спосіб подачі інформації, зовнішнє оформлення. Елементи книги: книжковий блок, плетіння, обкладинка, смуга набору, сторінковий розворот, ілюстрації, форзац, титул, шмуцтитул, колонтитул, заставки.
2.	Лекція 2. Високий, глибокий й плаский друк. Офсетний друк. Комп'ютерний друк. Види книжкового друку. Високий, глибокий й плаский друк. Розходження, особливості й технологія здійснення різних видів книжкового друку. Що таке високий друк: ксилографія (поздовжня й торцева), ліногравюра. Глибокий друк: резцова гравюра, суха голка, офорт, акватинта. Плаский друк: літографія, монотипія. Офсетний друк. Офсетна машина. Можливості, переваги й недоліки офсету. Комп'ютерний друк. Принципи здійснення комп'ютерного друку, його якості, достоїнства й недоліки.
3.	Лекція 3. Загальні відомості про композиції в контексті книжкової ілюстрації. Види ілюстрацій як елементів книжкового дизайну. Композиція ілюстрації. Загальні відомості про композицію в контексті

	книжкової ілюстрації. Своєрідність книжкової ілюстрації в порівнянні з іншими жанрами образотворчого мистецтва. Ритм і рух у композиції, «лірична» й «драматична» діагоналі. Композиційні схеми. Порівняльний аналіз: роль ілюстрації в книжковому дизайні. Місце в книзі різних видів ілюстрацій. Характер зв'язку ілюстрації з літературним джерелом. Основні особливості застосування технік унікальної графіки в ілюструванні книги.
4.	Лекція 4. Зв'язок композиції ілюстрації з літературним джерелом. Техніки унікальної графіки, застосовувані в ілюстрації. Композиційний й архітектонічний взаємозв'язок ілюстрації з іншими компонентами книжкової структури (книжковий блок, плетіння, обкладинка, смуга набору, поля, шрифт, форзац, титул, шмуцтитул й ін.) Закон єдності форми й змісти. Реалізм і натуралізм ілюстрації. Асоціації й алегорія.

4.2 План лабораторних занять

№	№ зан.	К-ть год.	Тема заняття
1.	1	2	Лабораторна робота №1. Проект дизайну обкладинок для брошюр. Зовнішній розворот. Без використання СМΥК. Тематика: "Астронавтика", "Ландшафтний дизайн".
2.	2	2	Лабораторна робота №2. Проект дизайну обкладинок для брошюр. Зовнішній розворот. Без використання СМΥК. Тематика: "Основи біології", "Зовнішня реклама».
3.	3	2	Лабораторна робота №3. Розробка дизайну форзацу і нахзацу для книги «Штучний інтелект».
4.	4, 5	4	Лабораторна робота №4. Оформлення розвороту супер-обкладинки для книги науково-популярного, технічного напрямку. Назва: "Всесвітня історія кораблебудування".
5.	6, 7	4	Лабораторна робота №5. Оформлення розвороту обкладинки для книги "Всесвітня історія кораблебудування".
6.	8, 9	4	Лабораторна робота №6. Оформлення розворотів форзацу та нахзацу для книги "Всесвітня історія кораблебудування".
7.	10, 11	4	Лабораторна робота №7. Оформлення титульного розвороту (фронтиспис та титул), авантитул для книги "Всесвітня історія кораблебудування".
8.	12, 13	4	Лабораторна робота №8. Розробка дизайну шмуцтитулів для книги "Всесвітня історія кораблебудування". 1. Еволюція екстер'єру корабля.

			2. Розквіт вітрильного флоту.
9.	14, 15	4	Лабораторна робота №9. Дизайн оформлення сторінкового розвороту (з текстом, заголовком, ілюстрацією(-ями), колонтитулом, колонцифрами) для книги "Всесвітня історія кораблебудування".
10.	16, 17	4	Лабораторна робота №10. Дизайн презентаційної композиції колажу за темою: «Оформлення книги "Всесвітня історія кораблебудування"».
11.	18, 19, 20	6	Лабораторна робота №11. Розробка дизайну варіантів (авторського, власного) оформлення обкладинки журналу "National geographic".
12.	21, 22, 23	5	Лабораторна робота №12. Розробка дизайну варіантів (авторського, власного) оформлення розвороту обкладинки й внутрішнього сторінкового розвороту журналу "Культура України" ("Culture of Ukraine").

4.3 Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота №1. Створення дизайну розвороту для книги-альбому "Миколаїв". tiff, СМΥК, 300 ppi. Автор - виконувач.

Самостійна робота №2. Розробка дизайну та препрес підготовка до друку (колірна й тонова корекція, шрифт, кольороподіл у СМΥК і т.п.) власного варіанта оформлення розвороту обкладинки альманаху «Чорноморський Національний Університет імені Петра Могили. Історія становлення».

4.4 Забезпечення освітнього процесу

Лекційні та півгрупові заняття проводяться в аудиторії, оснащений проектором та персональними комп'ютерами з підключенням до Інтернет для візуального супроводження, демонстрації презентацій, виконання лабораторних та самостійних робіт, комунікації та опитувань. Використовується таке програмне забезпечення: пакет Microsoft Office (Microsoft 365), Photopea (онлайн-редактор), GIMP (GNU Image Manipulation Program), Inkscape, Vectr (онлайн-редактор).

5 ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Залік

У кінці V семестру передбачений залік, що проводиться у формі тестування та виконання практичного завдання.

Тестові завдання складаються з 30 питань (0,5 балів за кожну правильну відповідь) – **15 балів**.

Практичне завдання: Створення дизайну розвороту суперобкладинки книги «Мистецтво живопису епохи бароко» (загальний розмір – 445x200 мм., клапан – 70 мм., корінець – 15 мм.) Формат файлу – tiff (LZW, 1 шар), 300 ppi, sRGB. – **15 балів**.

Перелік питань, що виносяться на залік:

1. Розкрити зміст термінів дизайн-проектування книги: контртитул, супербкладинка.
2. Розкрити зміст термінів дизайн-проектування книги: шмуцтитул, накидний форзац.
3. Розкрити зміст термінів дизайн-проектування книги: авантитул, зноска.
4. Розкрити зміст термінів дизайн-проектування книги: колонцифра, титул.
5. Призначення різновидів друкарської продукції.
6. Основні фізичні формати аркушевої поліграфічної продукції.
7. Дати визначення поліграфічних термінів: бланк, брошура, зошит.
8. Дати визначення поліграфічних термінів: конверт, листівка, наліпка.
9. Дати визначення поліграфічних термінів: буклет, бюлетень, візитна картка.
10. Дати визначення поліграфічних термінів: плакат, газета, етикетка.
11. Що таке «prepress» підготовка?
12. Що є складовими внутрішньої та зовнішньої будов книги?
13. З чого починається підготовка файлів до друку?
14. Які бувають види друкарської продукції?
15. Чим відрізняється плакатна група шрифтів від брускової?
16. Що таке конвертація шрифтів в криві?
17. У чому різниця між похилим та курсивним шрифтами?
18. Які основні вимоги до підготовки файлів до друку?
19. Що таке акцидентні шрифтові гарнітури?
20. На яких об'ємних рекламних носіях шрифти використовуються найчастіше?
21. Які комп'ютерні програми застосовуються при підготовці файлів до друку?
22. Які основні фізичні формати аркушевої поліграфічної продукції?
23. Які основні вимоги до підготовки файлів (флаєр, листівка, візитна картка, постер, плакат А3, А2, А1, А0) до друку?
24. Які основні фізичні формати фальцованої поліграфічної продукції?
25. Що входить до поняття «зовнішнє оформлення книги»?
26. Які застосовуються види палітурок?
27. Відмінності періодичного видання журналу та книги у дизайн-проектуванні.
28. Які основні вимоги до покривних матеріалів книжки у твердій обкладинці?
29. Що дизайнеру необхідно вказати у технічному завданні до друкарні для даного способу друку?
30. Загальні вимоги до макетів, що надаються до друкарні.
31. Основні вимоги до растрових файлів, що надаються до друкарні.
32. Основні вимоги до векторних файлів, що надаються до друкарні.
33. Що таке «паперовий аркуш» та «друкарський аркуш»?
34. Що таке офсетний друк?
35. Що таке цифровий друк?
36. Що таке широкоформатний друк?
37. Що таке «сліпе» тиснення?

38. Дайте визначення друкованим процесам.
39. Назвіть основні стадії друкованого процесу.
40. Класифікація сучасних видів і способів друку.
41. Принцип високого, глибокого, плаского видів друку.
42. Характерні риси відбитків й область застосування типографського друку.
43. Область застосування глибокого друку.
44. Область застосування офсетного друку.
45. Принцип трафаретного друку.
46. Характерні риси відбитків трафаретного друку.
47. Призначення різновидів друкарської продукції.
48. Практичні аспекти застосування комп'ютерних програм при підготовці файлів до друку.
49. Основні фізичні формати аркушевої поліграфічної продукції.
50. Види ілюстрації.
51. Заголовок і половину заголовка: призначення та місце у книзі.
52. Проектування сторінки.
53. Загальне подання про структуру сучасної книги.
54. Формат книги, смуги набору друкованого тексту, сторінковий розворот.
55. Структура сучасного мистецтва книги.
56. Декоративно-символічні віньєтки і сюжетні ілюстрації у структурі книги.
57. Гравюра на металі та ксилографія у культурі доби Відродження.
58. Параметри книги (розмір, кількість сторінок) для перепліту в м'якій обкладинці.
59. Що є складовими внутрішньої будови книги?
60. Спеціальна сторінка, яка випереджає розділ книги.
61. До якого з творів створив ілюстрації художник Г. Доре?
62. Що включає в себе книжкова графіка?
63. Складові мистецтва книги, їх самоцінність та взаємозв'язки.
64. Вид плаского друку, заснований на друкуванні з передачею форми на папір за допомогою спеціальної проміжної поверхні.
65. Вид друку, при якому форма являє собою смугу з опуклими друкуючими елементами, які змочуються фарбою, а потім з форми фарба попадає на матеріал.
66. Розташування графічних і текстових об'єктів.
67. RGB, CMYK.
68. Компліментарний колір синього.
69. Свята трійця кольорів для графічного дизайну за Баухауз.
70. Хто з художників створив ілюстрації до роману Д. Дефо "Робінзон Крузо"?
71. Ілюстроване друковане видання, яке не сфальцьоване.
72. Акцидентні шрифти.
73. Тираж видання.
74. Форзац.
75. Смуга в поліграфії.
76. Додаткова обробка паперу перед загином.

77. Хто автор ілюстрацій до повісті Гоголя Н.В. "Тарас Бульба"?
78. Малоформатні друковані рекламні документи.
79. Колонтитул.
80. Хто автор ілюстрацій до книги М. Сервантеса "Дон Кіхот"?
81. Ініціал.
82. Спосіб прямого високого друку, характерними ознаками якого є гнучка еластична друкована форма і застосування рідких друкарських фарб.
83. Тираж видання.
84. Кегль.
85. Інтерліньяж.
86. Система горизонтальних, вертикальних, діагональних ліній, які дають змогу гармонійно розташувати між собою елементи видань.
87. Формат набору.
88. Яка комбінація клавіш відповідає команді меню «Перевірити кольори»?
89. Хто вважається основоположником друкарства в Європі?
90. Друкарські знаки.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1.	Лабораторна робота №1	5
2.	Лабораторна робота №2	5
3.	Лабораторна робота №3	5
4.	Лабораторна робота №4	5
5.	Лабораторна робота №5	5
6.	Лабораторна робота №6	5
7.	Лабораторна робота №7	5
8.	Лабораторна робота №8	5
9.	Лабораторна робота №9	5
10.	Лабораторна робота №10	5
11.	Лабораторна робота №11	5
12.	Лабораторна робота №12	5
13.	Самостійна робота №1	5
14.	Самостійна робота №2	5
15.	Залік	30
	Всього	100

6.1 Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на лабораторних заняттях

Якісними критеріями оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на лабораторному занятті є:

1. Повнота виконання завдання: елементарна, фрагментарна, неповна, повна.
2. Рівень самостійності здобувача: під керівництвом викладача,

консультація викладача, самостійно.

3. Рівень навчально-пізнавальної діяльності: репродуктивний, алгоритмічний, продуктивний, творчий.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Робота виконана у повному обсязі, здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом, вільно і самостійно виконує практичні завдання, вільно розв'язує задачі як стандартним, так й оригінальним способом.
4 бали	Робота виконана у повному обсязі, однак здобувач звертався за консультаціями до викладача, вільно розв'язує задачі стандартним способом. Допускаються окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Здобувач виконав більшу частину поставлених в лабораторній роботі завдань, потребував допомоги викладача, при поясненні результатів не здатний до глибокого і всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово розкриває послідовність практичних завдань.
0 балів	Здобувач не в змозі виконати завдання лабораторної роботи.

6.2 Критерії оцінювання самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання самостійних завдань здобувача вищої освіти є:

1. самостійність виконання завдання;
2. правильність, точність, оптимальність реалізації поставленого завдання;
3. завершеність завдання;
4. вміння захищати результати виконаного завдання.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота здобувача, який вільно володіє матеріалом, творчо його осмислив, оперує поняттями та категоріями, вміє встановити зв'язок між теоретичною базою та практикою, залучає до відповіді самостійно опрацьовану літературу. Відповідає на додаткові запитання, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4-5 балів	Оцінюється робота здобувача, який достатньо повно володіє матеріалом, орієнтується в ньому, оперує необхідним колом понять та категорій щодо самостійної роботи, вміє встановити зв'язок між теоретичною базою та практикою. Відповідь з незначною кількістю помилок, відповідає на додаткові запитання, але не має аргументованої думки, висновки не повні

3-4 бали	Оцінюється робота здобувача, який виконав самостійну роботу, яка містить значну кількість недоліків і помилок, неповне висвітлення змісту питань. Здобувач вищої освіти володіє матеріалом і частково відповідає на додаткові питання, проте недостатньо відповідає на питання, не може зробити аргументовані висновки.
1-2 бали	Самостійну роботу виконано неправильно, здобувач показує істотне нерозуміння проблеми, у роботі не виконано всі завдання; або здобувач не здатен захистити результати представленої роботи.
0 балів	Здобувач вищої освіти не виконав самостійну роботу.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

7.1. Основна:

1. Величко Н. В. Інтерактивність як засіб формування дизайну дитячої друкованої книги: автореф. дис. ... д.філософ : 022 - Культура і мистецтво. Дизайн, Харків. – 2022.
2. Мулкохайнен Вікторія Анатоліївна. Дизайн книги у контексті української проектної культури 1950-х – 2020-х років : доктор мистецтвознавства : спец.. 17.00.07 – Дизайн. Київський національний університет культури і мистецтв, Київ. – 2024.
3. Олійник В. Українська ілюстрація: сучасні інтерпретації класичних форм. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2022. №55, Том 3. С. 46–51. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-3-7.10>.
4. Олійник В. Інновації візуальної мови сучасного українського книжкового дизайну. MODERNÍ ASPEKTY VĚDY. Svazek XX mezinárodní kolektivní monografie. Praha: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. – С. 529–539.
5. Федіна Ю. Освітньо-виховний потенціал ілюстрації дитячої книги. Вісник Інституту розвитку дитини. Сер.: Філософія, педагогіка, психологія, 2014. – С.119-124.
6. Харченко О. М. Дизайн оформлення української дитячої книги на прикладі казок / О. М. Харченко // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – 2010. – № 1. – С. 63-66.

7.2. Додаткова:

1. Корнюков Ю.К. Ілюстрація як домінуюча частина концепції книжкового видання// VIII Міжнародна науково-практична конференція «Стан та перспективи розвитку культурологічної науки»: збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, (22 грудня 2022 р.) / [редкол.: В. Л. Мозговий (гол. ред.) та ін.]. – Миколаїв : ВП «МФ КНУКіМ», 2022. – С. 108-112.
2. Корнюков Ю.К. Використання комп'ютерних технологій у створенні книжкової ілюстрації / Ю. К. Корнюков // VI Міжнародна науково-практична

конференція «Стан та перспективи розвитку культурологічної науки»: Збірник тез доповідей (І частина). – Миколаїв: ВП «Миколаївська філія КНУКіМ», 2020. – С.54-57.

3. Українське мистецтво книги. Традиції сучасності. – Режим доступу: <http://referat-ok.com.ua/work/ukrainske-mistectvo-knigi-tradicii/> (дата звернення 10.08.24).
4. 5 найкращих дитячих ілюстраторів України ілюстраторів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bukinfo.com.ua/kultura/arhive-85066>